

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра практичної психології та педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник Навчально-наукового
інституту цивільного захисту
_____ Василь Попович

«_____» _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1.2. ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність –

Спеціальність 101 «Екологія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація Екологічна безпека
(шифр і назва спеціальності)

Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
(назва інституту, факультету)

Львів – 2019 рік

Робоча програма дисципліни «Педагогіка вищої школи» для магістрів спеціальності 101 «Екологія». Львів : ЛДУ БЖД, 2019. 16 с.

Розробник: Литвин А. В., завідувач кафедри практичної психології та педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки

Протокол від “29” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри
практичної психології
та педагогіки

Андрій Литвин
(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2019 року

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту
Протокол від “4” вересня 2019 року № 1

Голова
Вченої ради

Василь Карабин
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній-ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки	Нормативна		
	Спеціальність 101 «Екологія»			
	Спеціалізація: Екологічна безпека	Рік підготовки:		
Змістових модулів – 2		5-й		
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр		
Загальна кількість годин – 90		9-й		
	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3		16		
		Сем.		Сем.
		16		
		Лабораторні		
		Не передбачені		
		Самостійна робота		
		58		
		Індивідуальні завдання:		
	Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: аудиторних – 35,5%, самостійна робота – 64,5%;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сприяти активному запровадженню психолого-педагогічних знань в освітній процес сучасного ЗВО, формувати комплекс компетентностей із кваліфікації «викладач закладу вищої освіти», розвинути педагогічне мислення та сприяти виробленню в магістрів активної професійно-педагогічної позиції.

Основні завдання курсу полягають у формуванні спеціалістів, котрі:

- засвоїли систему психолого-педагогічних знань і набути практичні уміння аналізу й оцінки педагогічних і психологічних явищ, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у вищій школі;
- опанували знання про психологічні особливості студентського періоду життя;
- усвідомили закономірності професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- вивчили психолого-педагогічні аспекти навчання та виховання студентської молоді;
- на основі самопізнання сформували власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- закономірності та принципи навчання та виховання особистості;
- загальну характеристику пізнавальних процесів;
- особливості формування студентської групи;
- закономірності та особливості розвитку і формування особистості;
- класифікацію творчих методів у педагогічній діяльності;
- психолого-педагогічні основи управління студентським колективом.

вміти:

- володіти понятійним апаратом педагогіки і психології вищої школи;

- застосовувати знання з педагогіки і психології у практичній діяльності;
- володіти методами навчання та науково-педагогічних і психолого-педагогічних досліджень;
- аргументовано викладати й обґрунтовувати свою думку, вести дискусію та діалог;
- моделювати психолого-педагогічні ситуації у навчально-виховному процесі;
- оволодіти технологією науково-педагогічного дослідження, як одного з основних шляхів реалізації творчих завдань у ЗВО;
- виховувати особистісні риси, від яких залежить цілісна поведінка і майбутня професійна діяльність.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Особливості навчального процесу у ЗВО і педагогіка вищої школи

- 1.1. Предмет та категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.
- 1.2. Загальноорганізаційна структура педагогічних завдань вищої школи.
- 1.3. Психолого-педагогічна взаємодія у ЗВО.
- 1.4. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.
- 1.5. Форми і методи організації навчально-професійної діяльності у ЗВО. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів.
- 1.6. Система вищої освіти в Україні та інших країнах.

Змістовний модуль 2. Особистість викладача та професійне становлення особистості студента.

- 2.1. Загальна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості фахівця з вищою освітою.
- 2.2. Особливості формування та розвитку студентської групи.
- 2.3. Психолого-педагогічні засади освітньої діяльності студентів.

2.4. Особливості діяльності та педагогічна майстерність викладача ЗВО.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3-ий семестр												
Змістовий модуль 1. Особливості навчального процесу у ЗВО і педагогіка вищої школи												
1.1. Предмет та категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система	5	1				4						
1.2. Загальноорганізаційна структура педагогічних завдань вищої школи	9	1	2			6						
1.3. Психолого-педагогічна взаємодія у ЗВО	8	2	2			6						
1.4. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі	10	2	2			6						
1.5. Форми і методи організації навчально-професійної діяльності у ЗВО. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів	7	1				6						
1.6. Система вищої освіти в Україні та інших країнах	9	1	2			6						
Змістовий модуль 2. Особистість викладача та професійне становлення												

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
особистості студента												
2.1. Загальна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості майбутнього фахівця з вищою освітою	7	2	2			4						
2.2. Особливості формування та розвитку студентської групи	10	2	2			6						
2.3. Психолого-педагогічні засади освітньої діяльності студентів	10	2	2			6						
2.4. Особливості діяльності та педагогічна майстерність викладача ЗВО	12	2	2			8						
Разом за семестр												
Усього годин	90	16	16			58						

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>денна форма</i>	<i>заочна форма</i>
1.	Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні	2	
2.	Організація навчального процесу у закладах вищої освіти України	2	
3.	Управління у вищій школі. Основи управління науково-педагогічним колективом	2	
4.	Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	2	
5.	Виховання студентів у вищих навчальних закладах як педагогічне явище	2	
6.	Студент і студентство як об'єкт і суб'єкт виховання	2	
7.	Сучасні педагогічні технології у вищій освіті	2	
8.	Педагогічна культура викладача закладу вищої освіти	2	
Разом:		16	

6. Темі практичних занять

Не передбачено

7. Темі лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		<i>денна форма</i>	<i>заочна форма</i>
1.	Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонської угоди.	4	
2.	Професіограма. Модель фахівця. Модель навчального процесу.	2	
3.	Дидактичні принципи вищої освіти та їх класифікація Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	4	
4.	Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в європейських країнах.	6	
5.	Психолого-педагогічні основи процесу навчання у вищій школі	4	
6.	Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладачів вищої школи	2	
7.	Педагогічна майстерність та професіоналізація особистості викладача ЗВО	6	
8.	Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	4	
9.	Особливості формування й розвитку студентської групи	4	
10.	Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі	4	
	Разом	40	

9. Індивідуальні завдання

Магістри готують реферати з окремих тем курсу, доповіді на конференцію, виконують творчі дослідні завдання.

№ з/п	Зміст	Обсяг
1.	Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	20 хв.
2.	Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу	20 хв.
3.	Студентство та формування його гуманітарної культури	15 хв.
4.	Використання електронних освітніх ресурсів у навчальному процесі	10-15 хв.
5.	Мова педагогічного спілкування в інформаційному суспільстві	10-15 хв.
6.	Причини, характер і шляхи подолання труднощів в освітній діяльності викладача у вищій школі	10-15 хв.
7.	Психологічні умови ефективної взаємодії викладача і студентів у вищій школі	15 хв.
8.	Причини, характер і шляхи подолання конфліктів у студентській групі	10 хв.
9.	Особливості виховного процесу у вищій школі	20 хв.
10.	Умови формування сприятливого соціально-психологічного клімату у студентській групі	15 хв.
11.	Психологічні та педагогічні умови організації та проведення науково-дослідної роботи студентів	10-15 хв.
12.	Формування готовності студентів до трудової діяльності	10-15 хв.
13.	Аналіз навчального процесу у вищій школі	20 хв.
14.	Вимоги до особистості викладача у вищій школі	15 хв.
15.	Діяльність колективу кафедри	10-15 хв.
16.	Самоактуалізація особистості студента в закладах вищої освіти	10-15 хв.
17.	Діяльність психологічної служби в системі вищої освіти	20 хв.
18.	Психолого-педагогічні умови самостійної роботи студентів	15 хв.

19.	Структура діяльності викладача	10-15 хв.
20.	Особливості самостійної роботи студентів	10-15 хв.
21.	Особливості громадської діяльності студентів	20 хв.
22.	Педагогічний менеджмент у закладі вищої освіти: сутність, цілі, завдання	10-15 хв.
23.	Принципи управління освітнім процесом у вищій школі, їх психологічна характеристика	10-15 хв.
24.	Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти та її основні характеристики	10 хв.

10. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття із застосуванням перевірок і проведенням контрольних робіт, поточне тестування.

11. Методи і форми контролю

Поточний контроль, який здійснюється у формі усного чи письмового опитування; контрольні роботи; екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
71–90	BC	добре	
51–70	DE	задовільно	
35–50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Критерії допуску до підсумкового контролю

До екзамену допускаються студенти, які мають належний рівень поточних знань і відпрацювали 75 % пропусків навчальних занять.

Студент, який із поважних причин пропустив заняття, має відпрацювати їх у двотижневий термін. Пропуски відпрацьовуються в позааудиторний час шляхом усного/письмового опитування або тестування у Віртуальному університеті.

Не допущені до екзамену студенти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом написання контрольної роботи з усього пройденого впродовж семестру матеріалу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю.

13. Питання для проведення підсумкового контролю

1. Педагогіка вищої школи як наука.
2. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
3. Основні категорії педагогіки.
4. Методологія та методика педагогічних досліджень.
5. Вища школа як педагогічна система.
6. Типи закладів вищої освіти в Україні. Структура вищого навчального закладу.
7. Педагогічний процес у вищій школі.
8. Теорія і практика вищої освіти.
9. Тенденції реформування вищої освіти.
10. Предмет і основні категорії педагогіки вищої школи.
11. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії.
12. Види і стилі навчання.
13. Дидактичні системи.
14. Аналіз процесу управління в галузі вищої освіти.
15. Зміст освіти у вищій школі.
16. Дидактичні технології у вищій школі.
17. Структура педагогічної технології.

18. Особистісно орієнтована технологія навчання.
19. Технологія дистанційного навчання.
20. Технологія модульного навчання.
21. Методи навчання у вищій школі. Вибір і класифікація.
22. Характеристика форм організації навчання у вищій школі.
23. Методика організації та проведення лекцій у вищій школі.
24. Методика організації та проведення практичних, лабораторних і семінарських занять у вищій школі.
25. Методика організації та проведення індивідуальних занять, консультації, колоквиуму, ігор.
26. Самостійна робота студентів та її методика.
27. Вища освіта в сучасній Україні.
28. Болонський процес і освіта в Україні.
29. Зарубіжні системи вищої освіти.
30. Особливості студентського віку.
31. Типологія студентів.
32. Професійне становлення особистості студента у ЗВО.
33. Формування творчої особистості майбутнього фахівця у ЗВО.
34. Підготовка студентів до професійного самовдосконалення.
35. Психологічні особливості студентської групи та її структура.
36. Становлення і розвиток студентського колективу.
37. Міжособистісні стосунки в студентській групі.
38. Система роботи кураторів зі студентською групою у ЗВО.
39. Умови ефективності розвитку студентського колективу.
40. Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності.
41. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності студентів.
42. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.
43. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.
44. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.
45. Особливості діяльності викладача закладу вищої освіти.
46. Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти.
47. Педагогічна техніка в діяльності викладача вищої школи.

14. Рекомендована література

Методична

1. Програма нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи».
2. Робоча програма дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи».
3. Перелік запитань для екзамену.
4. Комплект завдань для контрольних робіт.

Базова:

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. / Л. В. Барановська. — К. : НАУ, 2015. — 242 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с.
http://shron.chtyvo.org.ua/Vitvytska_Svitlana/Osnovy_pedahohiky_vyschoi_shkoly.pdf.
3. Галузинський В. М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. — К. : YNEA, 1995. — 168 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2014. — № 37-38, ст. 2004.
5. Козяр М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Козяр, М. С. Коваль. — К. : Знання, 2013. — 327 с.
6. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи / Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К. : Ленвіт, 2007. — 194 с.
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. — К. : Знання, 2005. — 486 с. <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html>.
8. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / О.Г. Мороз, О.С. Падалка В.І. Юрченко / за заг. ред. О.Г. Мороза. — К. : НПУ, 2003. — 267 с.
9. Національна доктрина розвитку освіти : затверджено Указом Президента України від 17 квітня 2002 р., № 347/2002 // Освіта. — 2002. — № 26. — С. 2—4.

10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012—2021 роки : схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

11. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
http://www.cul.com.ua/preview/Pedagog_vish_shkol_Ortinskiy.pdf.

12. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (док. і матер. 2003—2004 рр.) / За ред. В.Г. Кременя, авт. кол. : Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я. та ін. — К. ; Тернопіль : Вид-во ТДПУ, 2004. — 147 с.

13. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / за ред. З. Н. Курлянд. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2007. — 495 с.

14. Педагогічна майстерність : підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; за ред. І.А.Зязюна. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2004. — 422 с.

15. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посібник / З.І. Слєпкань. — К. : Вища школа, 2005. — 240 с.

16. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. / М. М. Фіцула. — К. : Академвидав, 2006. — 352 с.
http://pidruchniki.com/70107/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli.

Допоміжна:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи : Історія. Теорія / А. М. Алексюк. — К. : Либідь, 1998. — 558 с.

2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. — Дніпропетровськ : Акцент, 2014. — 416 с.

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. — К. : Либідь, 1997. — 357 с.

4. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес : навч. посіб. / М. Ф. Дмитриченко. — К. : Освіта України, 2007. — 440 с.

5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. / за ред. Л.М. Проколієнко. — К. : Вища школа, 1989. — С. 98—133.

6. Мороз О. Г. Владач вищої школи : психолого-педагогічні основи підготовки / за заг. ред. О.Г. Мороза, О.С. Падалка., В.І. Юрченко — К. : НПУ, 2006. — 206 с.

7. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів) : навч.-метод. посібник / [О.Є.Коваль]. — Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. — 90 с.

8. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : [монографія] / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик та ін. ; за ред. С. О. Сисоєвої. — К. : ВІПОЛ, 2001. — 504 с.

9. Попков В. А. Теория и практика высшего профессионального образования : учеб. пособие для системы дополнительного педагогического образования / В. А. Попков, А. В. Коржув. — М. : Академический Проект, 2004. — 432 с.

10. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл. / В.А. Семиченко. — К. : Вища школа, 2004. — 336 с.

11. Сучасна вища школа : психолого-педагогічні аспекти: (монографія) / За ред. Н.Г.Ничкало. — К., 1999. — 450 с.

12. Цюприк А. Я. Основи методики викладання у вищій школі : навч. посібник. — Львів, 2015.

13. Чернілевський Д. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. — Вінниця : Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту Україна, 2006. — 402 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://virt.ldubgd.edu.ua/>

2. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України : сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>

3. Національна академія педагогічних наук України : сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://naps.gov.ua/>

4. Освітній портал™ : освіта в Україні, освіта за кордоном [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/>

5. Сучасна Освіта : журнал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://s-osvita.com.ua/magazine>.

